

Hlavně jsme nechtěli svým přínosem Čapka urazit

Nejsou už sice manželé, ale textařka Gábina Osvaldová a hudební skladatel Ondřej Soukup spolu dál s respektem hovoří a tvoří. Pro pardubické Východočeské divadlo napsali hudbu a texty k muzikálu Makropulos musical, který nyní soubor uvádí jako svou novinku.

Stanislava Králová
redaktorka MF DNES

PARDUBICE Takřka po sto letech od uvedení Věci Makropulos v pražském vinohradském divadle se tato klasika Karla Čapka objevila i na repertoáru pardubického Východočeského divadla. Jeho kmenový režisér Petr Novotný, který je podepsán i pod libretem Makropulos musical, vsadil na spolupráci s textařkou Gábinou Osvaldovou a jejím bývalým manželem Ondřejem Soukupem. „Věc Makropulos jsem poprvé viděla, když mi bylo 12 či 13 let. Ve vinohradském divadle ztvárnila Elinu Makropulos souběžka Jiřina Švorcová. A děkovala jsem Pánubohu, že ještě nezpívá. Soudružka Jiřina měla na sobě krimplenové šaty a na hlavě, omlouvám se všem tramvajčákům, ale já jsem tomu tak říkala, účes tramvajáčky. Už tehdy jsem si říkala, že je to představení celé zkažené. Tam se mohli všichni uhrát, ale bylo to marné. A já přemítala, jak by to představení vypadalo, kdyby Emilii Marty hrála krásná ženská,“ říká Gábina Osvaldová.

Jak moc pro vás bylo téma nesmrtelnosti atraktivní?

Osvaldová: Myslím, že vůbec. Z filozofického hlediska jistě. A možná, že i když to tenkrát psal pan Čapek pro paní Scheinpflugovou, která byla taky mladá, tak to bylo zajímavé. Ale že bych se já někdy zabývala tím, že bych chtěla být nesmrtelná, to vůbec ne, to ne.

Soukup: Nedávno jsem četl, že od 40 let žijeme vypůjčený život, takže já si myslím, že už jsem potenciálně mrtvý. Když jsme mrtví, proč bychom chtěli nesmrtelnost?

To téma Makropulos musical, je to filozofický muzikál?

Osvaldová: Ne.
Soukup: Do určité míry. Odpovím vám vlastně v předchozí otázce.

Na tiskové konferenci Novou hru představili Gábina Osvaldová a Ondřej Soukup osobně. Kvůli onemocnění v souboru se však Makropulos musical dnes neodehraje. Náhradní termín je v sobotu 14. ledna 2023. Zrušeno je i pondělní představení Bláznivě nůžky. Foto: archiv VČD

Jak vlastně funguje vaše spolupráce?

Osvaldová: Texty jsem psala půl roku, hudba vznikala dva roky?

Soukup: Hudba je jiná kategorie než texty. Vim, že Gábina je schopná text napsat za půl dne, možná i kratěji. I z mé strany to může jít rychleji. Ale pak to provedení. Musíte tu píseň nahrát, zaranžovat, aby dostala ten správný zvuk, a s tím je nejvíce práce, s produkcí. Nápad harmonicko-melodický může opravdu přijít strašně rychle.

A nechodí to ve vašem tandemu spíš obráceně, že se nejdříve napíše muzika a pak slova?

Osvaldová: Kdysi dávno to tak bývalo. Původně jsme to tak dělali. Ale asi od Johanky z Arku se to obrátilo, vid? Pro mě je to samozřejmě jednodušší. Když se píšou obažnější věci, než je pop music, tam se člověk rád věnuje hlubším tématům a je jednodušší napsat to dopředu. Vlastně napíšete básničku, což je jednodušší, než se pak trefovat do křížovky. Jsem radši, když můžu začínat. To asi každý textař.

Soukup: I písničky, které vznikly, a to nejen pro Lucii Bilou, ale i pro jinou interprety, jsem napsal na texty. Text člověka vede. Má charakter, obsah, má rytmus, nebo taky někdy ne. Gábina má občas nepravdivé texty a není vždy jednoduché se s tím vypořádat. Dělán to ale moc rád, na takhle připravený materiál skládat hudbu.

Říkala jste, že nejtěžší na téhle konkrétní práci bylo posouvat děj muzikálu písněmi. Je to tak?

Osvaldová: Ano. Posouvat děj. Tady u Makropulos se to asi tak nedá říct, ale musí se to týkat jí. Dostat tam její zážitky, její cynismus. Její už obroušenost. A to vše neprozrazovat moc dopředu, aby to z toho příběhu nevycházelo moc brzy. A kdyby někdo chtěl tyto písně zpívat jako solitéry, teda samostatně věci, aby to nebylo vytrženo z kontextu. V tomto směru to dalo práci.

Byli jste něčím limitováni v hubě?

Soukup: Sám sebou.

Ale říkal jste, že jste hledal charakter hudby.

Soukup: Ano. Já jsem celkem adaptabilní, protože mi nedělá problém napsat dechovku nebo věc na pomězi nejmenovaných žánrů. Ale člověk si musí vybrat. Nemám rád, když se vezme nějaká hudba a teď se dosadí a není spojená s tím, čeho se to týká. Proto má hudba Johanky z Arku úplně jiný charakter než Elixír života, Maugli, Robin Hood...

Do tohoto muzikálu jste napsali 12 songů. Existuje nějaký jeden ústřední?

Osvaldová: Ne.

Museli jste se nějak domlouvat, co do písni zakomponovat?

Osvaldová: Domlouvali jsme se na tom, aby tam bylo něco ryčnějšího,

skočnějšího. Ondřej má rád smutnou hudbu. A mně přišlo, že už je tam toho moc. Nechtěla jsem, abychom diváky tímto vážným laděním zatloukli lopatou. Pořád jsem apelovala za něco veselejšího. Snad se nám to tam podařilo dostat.

V písni se objevuje více žánrů. Co bylo klíčem?

Soukup: Šel jsem po textech. Ty mě k tomu vedly. Ty tvoje texty ale, Gábino, taky nejsou veselé. Kromě toho já upřímně nesnáším durové akordy a durové písně. Už od dětství miluju mollové akordy. A ty vůbec nemusí být smutné, to je jen taková zakotvená představa. Když hrajeme v dur, je to veselá píseň, když v moll, je to smutné. To vůbec není pravda.

Trošku veselosti tam tedy je?

Osvaldová: Jako šafránu.

Soukup: Ale je tam. Kdo si ji bude chtít najít, ten si ji tam najde.

Podobné téma o nesmrtelnosti, Elixír života, jste napsali už pro Lucii Bilou. Nevypůjčili jste si nějakou píseň, nebo spíš nenaskakovala vám témata právě z tohoto muzikálu při tvorbě Makropulos musical?

Osvaldová: Co jsem dělala v roce 2005, jsem vytěsnila. Je to asi taková moje obrana, že když píšu něco nového, tak by mě nebylo se dívat zpátky nebo tahat něco odněkud. Ono by to ani žánrově nešlo, ani textově ani hudebně. Co bylo,

bylo, spíš jsem nechtěla svým přínosem Karla Čapka urazit, to jsem si dávala fakt majzla, abych tam velikánovi nepodsunula něco nepatřičného. Problém byl v tom, jak to udělat, aby Emilia Marty zpívala o sobě, svém životě, o tom, co zažívá, a aby to posouvalo děj.

Představení už jste viděli. Jak se vám líbilo?

Osvaldová: Jsem upřímně nadšená a překvapená. Vim, že režisér Novotný je chytrý, líbily se mi od něj všechny inscenace, co jsem viděla. Je škoda, že jsme se nepotkali dřív, ráda bych s ním bývala spolupracovala víc. Nechci diváky nějak zbytečně navnadit. Ale byla jsem moc překvapená, jak moc je to dobré a jak úžasné herecké výkony předvádí hlavní představitelka i ostatní herci. Nesmím zapomenout na kostýmy a durové písně. Opravdu jsem otevřela pusku víc a víc. Fakt nádherná.

Nejela jste sem trochu s jistým despektem, že jedete jaksi na oblast?

Osvaldová: Samozřejmě, ano. Když jedete na oblast, můžete očekávat ledacos. Marná sláva, ve všech érách a dobách vždycky od oblasti můžete očekávat něco na rozhraní ochotnického představení. A můžete tam taky vidět i geniální věc. Takže jsem si říkala, nebudeme moc hanět, kdyby to náhodou bylo hrozný, radši budeme opatrní. Nemusím hanět, můžu být upřímně nadšená.

Soukup: Je blbý vychvalovat vlastní dítě. Ale i já jsem byl taky překvapený, když se otevřela scéna. To bylo fakt hodně silný. Vim, že je Petr Novotný výborný, ale říkal jsem si, jak to pojme. Co z toho bude? On nám dopředu nic neřekl. Bavil se s námi o tom představení, ale pořád byl takový lehce tajnoslužný. Pak jsem přijel a mně se fakt otevřela pusa. **Osvaldová:** To už jsem říkala já. Tobě se taky otevřela pusa? Vymysleli si něco jiného.

Soukup: Ale mně dřív než tobě. Jsem velmi příjemně překvapený. A jsem nyní vážně zvedávky, co tomu řeknou lidi. Je to jinak pojatý Čapek a myslím si, že to může lidem Čapka, který je svým způsobem geniální, ale přece jen minulá doba, přiblížit.

Ale sáhnout do jeho tvorby, to chce odvahu ze všech stran. Čapek má své kamenné příznivce, kteří říkají, že to už není Čapek.

Oba: To určitě říkají. To je v pořádku. Při první práci ale režisér Petr Novotný viděl, kam směřujeme, že se neženeme někam mimo.